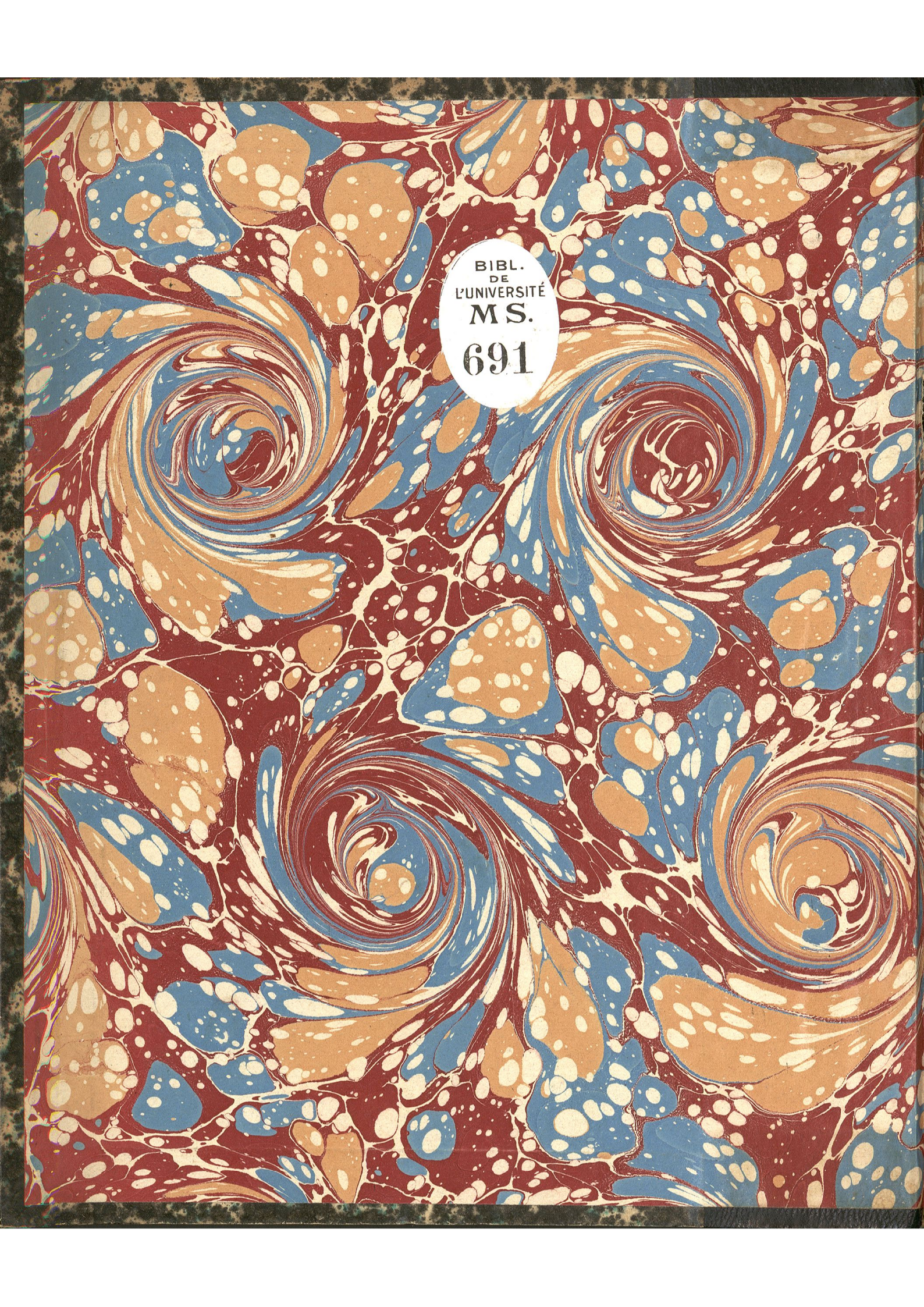

BIBLIOTHEQUE DE L'UNIVERSITE

FACULTÉ
DE
THÉOLOGIE
DE PARIS
THÈSES

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
M.S.
691

The image shows the front cover of a book. The cover is decorated with a traditional marbled paper pattern. This pattern consists of large, swirling, cell-like shapes in shades of deep red, blue, and ochre, all set against a cream-colored background. The swirls are intricate and organic, typical of hand-marbled paper. In the center of the cover, there is a white, oval-shaped library label. The label contains the text 'BIBL. DE L'UNIVERSITÉ' in a small, sans-serif font, followed by 'MS.' in a larger, bold, sans-serif font, and the number '691' at the bottom in a large, bold, sans-serif font. The overall appearance is that of an old, well-used library volume.

BIBL.
DE
L'UNIVERSITÉ
MS.

691

Volume de 318 feuillets
(moins 33, 143, 220, 228, 239, 272, 301, 302)

20 juil. 1912.

M. l'abbé Proche

109

Samedi 8 Juillet à 12h.

Si après ce que sans avoir eu sans n'être pas

l'avez certainement à Dieu, vous êtes perdus sans espoirs

Souffrir est bon; l'homme a la science de souffrir.

Souffrir est bon c'est certain. Prolixius orabat.

L'agonie au Jardin des Oliviers.

Souffrir pour être heureux de souffrir est
le miracle.

22

No. 1000

99/6

James J. Smith & Son

and also with the same name and so forth is

found in the same place, and is known as the

same as the one in the same place

and also with the same name and so forth is

found in the same place, and is known as the

same as the one in the same place

James J.

Epesis apud sacram Theologia facultatem
tuenda à N. Perrin, clerico Nanceiensi,
Die 8ª Julii

De Existentiâ Dei.

Exponitur argumentum physicum.

Argumenta quibus ad demonstran-
dam Dei existentiam utuntur passim
theologi è tribus fontibus erui solent,
primum scilicet, quod physicum
vocant, è rerum natura, secundum
quod psychologicum vulgò nun-
cupatur, è quibusdam mentis humanae
dotibus, tertium seu ontologicum ex
ipsâ Dei ideâ sive essentiâ metaphy-
sica. Primum quidem ac secundum
ritè ad illam referuntur methodum
que apud hodiernos inductiva,
apud scholam à posteriori dicitur
siquidem utraque viâ à peculiaribus

quibusdam effectibus ad causam
ipsorum primam atque universa-
lem mens inducitur nostra; postre-
mum verò ad illam pertinet quam
à priori seu deductivam nuncupamus
quod tali argumentandi
ratione Dei existentiam ab
ipsius essentiâ tanquam à
principio consequens quoddam
necessarium deducimus. Eo enim
inter se discrepant hoc ontologi-
cum atque illud psychologium
quod in illo idea Dei subjective
ponitur ut actus mentis humane
cujus auctor non nisi ipse Deus
esse possit, in hoc autem
objective eadem consideratur tan-
quam principium quoddam
ontologicum à se necessitatem
existendi habens.

171
Ne in tantâ questione graviora
levius attingamus, omissis duobus
posterioribus, solum illud e naturâ
sumptum, vulgatissimum simul
ac præter cætera sacris litteris
commendatum hic tuendum
suscipimus. Jam opus aggrediamur.

Tribus rerum natura constare
videtur, nimirum ordine seu
ratione quâ ad bonum commune
singula quæque sequuntur, motu
quo alia ex aliis perpetuo originem
ducunt, ipsa denique materia
quâ corpora constituuntur.
Tria hæc recentes spiritualitatis
negatores, nil quidem novi
excogitantes, sed veterum vestigia
secuti, sic explicare conantur
ut ordinem e variis corporum
motibus, motus autem ex interiori

ac propriâ vi corpusculorum quos
atomos vocant. Quod si quæris
ab eis quânam de causâ existant
atomi, ipsos æternos ac numero
infinitos asserunt pertinaciter.
Contrâ quos tres statumus pro-
positiones quibus ordinis, motus
atque ipsius materie, quemdam
esse auctorem à mundo se junctum
dèclaratur.

Prima Propositio.

Ordo ille quo mundus constituitur
Causam intellectu præditam arguit

ad Cujus probationem sic proceditur.

Ordo non nisi à causâ intellectu
prædita oriri potest;

Atque ordine cuncta regimur;

Hæc igitur consilio fuisse
Condita omnino fatendum est

Probatur antecedens: - Ordinis
nomine hîc intelligimus ratio:

172
-nem quā quid ad aliud actu
posterius refertur. Sic in illis
machinis quibus dividuntur
horæ nullus fit motus qui non
ad motum acūs indicis aptetur
et huic ultimo quasi principi
unice inserviat; sic in pingendo
pictoris manus nullam ducit
lineam quæ non conducat
ad quandam effigiem
imitandam. Res autem illa
in quam cetera tendunt
unanimitè finalis seu exemplaris
Causa nomen jure obtinet, siquidem
quidquid ad aliud refertur ab hoc
determinatur. Causa autem hujus:
- modi, quum sit actu postrema,
Cetera movere nequit nisi per
modum idæ præcognitæ quā
Causa efficiens moveatur ad actum.

Hinc manifesta fit major nostra
propositio.

Vix indiget probatione Minor
quum tantus in mundo reluceat
ordinis splendor ut oculos vel maxi-
mè hebetes feriat. Nam si corpora
intuum sensibus destituta, seu
que per ætherea spatia gyvantur,
seu que ante ora versantur, cuncta
cernimur in unum Consentire et
pro sua parte singula ad illius
officii quem mundum vocamus
stabilitatem Conspirare haud
secus ac si forent quidam arti-
fices uno consilio ducti. Quid
verò de plantis, quid de animan-
tibus dicendum que tam aptas
organorum ac membrorum Composi-
tione instructa Conspiciuntur!

173
Hinc si convertamus oculos ad
universa totamque rerum aciem
quasi unâ mentis comprehensione
amplectamur, quæ genere sunt
maximè sejuncta sibi invicem
præstare officium, quasi fœdere
pacto, Conspiciemus: nemo quidem,
opinor, non fatebitur ut oculos ad
videndum sic lumen ut videatur
Condita fuisse. Idem dicendum
de cæteris quæ sigillatim notare
in infinitum foret. Quis tamen
Dicat, v. g., organum illud cuius
ope odores percipimus ipsâ rosâ
Cujus emittitur odor ad hunc
usum fuisse accommodatum,
aut vicissim ab homine hanc
institutam fuisse connexionem?
Causâ igitur extraneâ institutas

sit oportet.

Jam verò de causâ exemplari
addamus pauca. Etenim in perspicuo
est cuncta ut ad bonum commune
sic ad quandam formam ac
pulchritudinis normam ordinari. Ut
altiora omittamus, unde illa vegetis
seminibus insita virtus quâ aluntur
atque augescunt? Volo illam habere
ex elementis seu principiis rerum
communibus quibus constituentur,
nihilominus fatendum erit inesse
Cuique quiddam proprium quo
elementa ista ad formam certam
redigat propriamque speciem
perpetuò servet. Hoc autem quid
aliud esse videtur ac causâ exem-
plaris quo cæcis materiæ viribus,
quasi instrumentis utatur.

Hæc, brevia quamvis, satis

174
habemus ut rem æquo animo per-
pendenti probetur quendam esse
auctorem mundi intellecta prædita,
quod erat demonstrandum.

Solvuntur objecta.

Audiamus tamen quid obficient
adversarii. Quam finalem sive
exemplarem causam dicimus,
nullam esse contendunt in natura
rerum sed solis causis efficientibus
variis scilicet elementorum figuris
ac motibus fictum esse illum
quem tantopere miramur Ordinem.
Quod quam dicunt non animad-
vertunt se propriis armis impu-
gnari. Quo enim jure agnoscunt
Causam efficientem, eodem potant
finalem nos agnoscimus. At,
instant, istam quam in fine
ponimus vim Causatorem nemo

unquam deprehendere valuit. Illam
quaeso, quam attractivam vocant
physici hisce oculis unquam perpe-
=re? Nequaquam; sed quum visis-
=sent Corpora semper in idem
vergere, ~~hinc~~ vim quamdam mo-
=toriam in eo collocare haud du-
bitaverunt. Ergo nobis jam liceat
ejusdem modi vim in eo ponere
ad quod caetera cernimus constanti
pacto referri. Juvat tamen adver-
sarios argere et quasi propriis
Castris exuere sequenti propositione.

Propositio Secunda.
A Causa extranea materia motum
habet.

Probatur:

Quod in contraria aequo pondere
fertur neutram in partem movetur,
Atqui Corpora seu corpuscula,
quos atomos vocant, non magis

ad unum quam ad alium quemlibet
motum propriâ vi aptantur;

Ergo nisi accedat causa illos ad
unum destinans, à loco nunquam
dimoveri possunt.

Major enuntiat axioma apud
mathematicos ac physicos ita
pervalgatum ut probatione minus
quam illustratione indigeat.
Etenim experientiâ constat corpus,
in utramque partem si viribus
æquis alliciatur, eodem in statu
permanere, hæud secus ac si
nullis impellatur.

Atomos verò ab essentia non
habere ut dextrâ vel sinistrâ
potius moveantur itidem experien-
tia docet, siquidem huc illuc
feruntur quin pereat eorum essentia.
Quum igitur non magis ad unam
quam ad alteram partem per se

sunt promi, inter utramque persistens
inmoti necesse est ~~idcirco~~ accedat
causa extranea quae dubitationem
inter contraria tollat.

Solvuntur objecta.

Concedunt quidem adversarii nullum
corpus per se moveri, sed alterum
contendunt ab altero vi attractivâ
allici, vique istam propriam esse
materiam, neque aliâ causâ indigere
ut ad actum determinetur, utpote
quae omni ex parte aequâ ac
continua energiâ agat.

Quis verò putet eam inesse
materiam virtutem ut corpus quan-
tumvis ab altero distans, huius
impulsum ciere, nullo mediante,
valeat? Hoc autem medium si
corpus sit nihil jam differt vis
attractiva ab illâ de quâ supra
disseruimus, si autem à materia
sejunctum censeatur, jam liter
obtinuimus.

176
addamus hanc hypothesis mini-
me aptari posse ad illam quā fingi-
tur principia corporum per spatium
esse dissipata. Etenim gravitas, si
admittatur essentialiter eam inesse
materie, elementa quibus coalescunt
terra, planetae, sidera per spatium
deinde dissipari omnino vetat; quod
autem hodie necessitas vetat, neque
olim per eam licuit. Ubi enim
tempus reperies cui chaos illa
assignetur. Alti quantumvis
rejetas saecula, virtutem illam
ingenitam attractionis ab aeterno
in sinu materie quieverisse faten-
= dum tibi erit, quod quam absurdum
sit nemo non videt; nisi forsan
tibi magis placuerit mundum
semper talem extitisse qualem
nunc eum videmus!

Jam ad illud veniamus quo

totum systema nitetur. Frustrā
enim mundi ordinationem ē motibus
elementorum fortuitis aut etiam
necessariis fuisse productam, frustra
motus ex ipsorum essentia dari
concesserimus; nil inde referent
adversarii nisi ipsa elementa pro-
beant à se existere. Eos igitur ut
ex hac arce ultimā deficiamus,
sequentem statuimus propositionem

Propositio tertia.

Elementa corporum à causā extraneā
existentiam habent.

Duplici viā probatur.

1um Arg. - Corpus nullum existere
potest nisi quoddam loco contineatur;

Sed atomi ab essentia non habent
in loco certo existere;

Ergo nec habent ab essentia cau-
sam existendi perfectam ac sufficientem

Majorem admittere non dubi-
tant adversarii, siquidem mundum

177
Diversis atomorum motibus ac figuris
formatum asserunt. Motus autem
quid est aliud ac de loco ad locum
translatio? quid figura nisi
quoddam spatii circumscriptio?

Minorem admittant iidem
Cognitores, nam si forent atomi
ad locum quemdam definitum
essentia seu necessitate intrinseca
destinati, ab hoc nequaquam
posset dimoveri. Quis igitur
in spatio infinito situm cuique
statuit, nisi ille quem prima-
riae motus auctorem agnovimus?
Hinc enim eos ducere existentiam
oportet unde habent quoddam in
loco existere, siquidem hoc duo
nequeunt ab alterutro sejungi.

Quam Arg. Necessum est atomorum
multitudinem certo numero

Contineri;

Atqui huiusmodi determinatio

nullā essentiali necessitate iubetur;

Ergo alieno imperio statuta est.

Major probatur: nullus enim dari potest actualis numerus cui unitatem addere non possis; tantum abest igitur ut numerus quantumvis magnus infinitus existat, ut Contra in infinitum semper augeretur.

Probatur Minor. Item eadem quam sit atomorum essentia, et, ut ita dicam, a quo jure ad existentiam contendant quotquot sunt possibiles, nulla Dator naturalis causa cui aliqui catiterint, ceteri ab hoc privilegio removerentur. Aut igitur dicendum est numero infinito eos existere, aut, si id absurde sonat, alieno arbitrio intra certos limites contentos fuisse. Cujus autem arbitrio pendet ut atomorum numerus major sit vel minor, per illam stat profecto quin omnino

178

sit nullus. Hinc manifestum fit
quotquot existant non nisi libera
ipsius voluntate existere.

Hic novi subeunt adversarii qui
illā quidem argumentandi ratione
fatentur demonstrari equendam
esse mundi architectum ac materię
creatorem, minime vero eidem
Contingere absolutam illam atque
cuiusmodam perfectionem quam,
quam nominamus Deum, intelligi
volumus. Ne igitur opus infectum
relinquamus non abs re visum
est quartam addere propositionem
quā concludatur thesis.

Propositio Quarta.

Quicquid finitum existit per aliud
existit.

Ad hanc stabiliendam propositio-
nem utique valent argumenta
quę hactenus adhibuimus.

Ea quippe quam late pateant
si attenderimus ipsis profecto
sentiemus inesse vim universalem
quā quidquid finitum existit
amplectantur. Cuncta igitur
quasi in unum colligentes de-
monstrationem ita instituimus.

Nihil existit sine sufficiente
seu Determinante Causa.

Quicquid autem imperfectum
existit ab essentia non habet
ut intra quoddam limites conti-
neatur.

Ergo existentiae modum ac
proinde ipsam existentiam ex
alio habeat necesse est.

Major ex praedictis patet. Hoc
enim axioma ni supponatur, jam
incertum evadit illud quod supra
exposuimus, nimirum Corpus
in contraria aequo pondere pulsatum

179
neutram in partem cessarum
unquam, nec non illud quod
fidenter asseruimus quicquid ab
essentiâ non habet materias ab
extranea causâ ei accessisse.

Nil etiam novi minor adducit.
Quâ enim ratione demonstravi-
mus materiam non nisi ab
extranea causâ modum existentie
acceperisse, eadem probatur naturam
intellectualem non nisi ab alio
habere ut certis terminis finiatur.
Quod ut exemplo illustrius fiat
fingamus hominem à se existere.
Nulla jam dabitur causa cur
ipsius intelligentia, quum in
infinitum crescere possit, in
hoc potius quam in isto gradu
constituatur. Num, quæro
erit ille Socrates an alius qualibet?

Sed cur iste præter cæteros tali privilegio gaudeat in ipsius naturâ minimè invenitur, siquidem nullius hominis ea est natura quâ excellentiorem excogitare nequeas: quomodo igitur jure huic deneges quod illi concedas? Hinc patet quidquid in eo genere finitum invenitur existentia donatum fuisse ab aliquo auctore qui à se existat atque omnes perfectionis numeros adimpleat. Hunc agnoscimus Deum.

Index Propositionum.

1. Ordo ille quo mundus constituitur causam intellectu præditam arguit.
2. A Causâ extraneâ materia motum habet.
3. Elementa corporum à Causâ extraneâ existentiam ducunt.
4. Quidquid finitum existit per aliud existit.

180

sed cum uti potest, ceteros tali
privilegio gaudeat in ipsius natura
minime involvitur, siquidem in
hominis ea est natura, quae cum
bestiam excogitare nequeat: quae
igitur quae hinc denegat quod ab
concedat? Hinc patet quidquid
in eo genere finitum existit
existit donatum fuisse alicui
autori qui a se existat aliquid
omnes perfectiores minores
adiungat. Hinc agnoscimus

Index Propositionum

1. Ordo iste quo mundus constituitur ex
intellectu prebitam arguit.
2. A causa extranea materia motum habet.
3. Elementa corporum a causa extranea
existentiam ducunt.
4. Quicquid finitum existit per aliud
existit.

De Crustaceis M

Capitulum argumentum phylum

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

Phylum Crustacea at Crustacea

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

175

Thesis apud sacram Theologice facultatem
tuenda à P. Perrin, clerico Nanceiensi,
die 8ª Julii. 172

De Existentiâ Dei.

Exponitur argumentum physicum.

Argumenta quibus ad demonstran-
dam Dei existentiam utuntur
passim Theologi è tribus fontibus
erui solent, primum scilicet, quod
physicum vocant, è rerum naturâ,
Secundum, quod psychologicum
vulgò nuncupatur, è quibusdam
mentis humane dotibus, tertium
seu ontologicum ex ipsâ Dei
ideâ sive essentiâ metaphysicâ.
Primum quidem ac secundum
rite ad illam referuntur methodum
quæ apud hodiernos inductiva,

apud scholam à posteriori dicitur,
siquidem utrâque viâ à peculia-
-ribus quibusdam effectibus ad
causam ipsorum primam atque
universalem mens inducitur nostra;
postremum verò ad illam pertinet
quam à priori seu deductivam
nuncupamus quòd tali argumen-
-tandi ratione Dei existentiam
ab ipsius essentia tanquam
è principio consequens quoddam
necessarium deducimus. Eo enim
inter se discrepant hoc ontolo-
-gicum atque illud psycholo-
-gicum quòd in illo idea Dei
subjective ponitur ut actus
mentis humane cuius auctor

183
non nisi ipse Deus esse possit,
in hoc autem objectivè eadem
Consideratur tanquam principium
quoddam ontologicum à se
necessitatem existendi habens.

Ne in tantâ questione
graviora levius attingamus,
omissis duobus istis posterioribus,
solum illud physicum vulgatis-
simum simul ac sacris litteris
præter cætera Commentatum
hic tuendum suscipimus. Jam
verò opus aggrediamur.

Tribus reatura rerum constare
videtur, scilicet ordine seu ratione
quâ ad bonum commune singula
quæque reguntur, motu quo

alia ex aliis originem ducunt,
ipsa denique materia quae cor-
pora constituentur. Eria haec
recentes spiritualitatis negatores,
nil quidem novi excogitantes
sed veterum vestigia secuti, se
explicare conantur ut ordinem
e variis corporum motibus
ortum esse contendunt, motus
autem ex interiori ac propria
vi corpusculorum quos atomos
vocant. Quod si quæris ab eis
quânam de causa existant ato-
mi, ipsos æternos ac numero
infinitos pertinaciter asserunt.

Contra quos tres statuimus
propositiones quibus ordinis
motus atque ipsius materie
quemdam esse autorem à mundo
sejunctum declaratur.

184
Prima Propositio.

Ordo ille quo mundus constituitur,
Causam intellectu præditam arguit.

Ad Cujus probationem sic proceditur:

Ordo non nisi à causâ intellectu
præditâ oriri potest,

Ut qui ordine cuncta regi cernimus,
Hæc igitur Consilio fuisse
condita omnino fatendum est.

Probatur antecedens: Ordinis
nomine hic intelligimus rationem
quæ quid ad aliud actu posterius
refertur. Sic in illis machinis
quibus dividuntur horæ nullus
fit motus qui non ad motum
acutius indicis aptetur et huic ultimo
quasi principi unice inserviat;
sic in pingendo pictoris manus
nullam ducit lineam quæ
non conducat ad quandam
effigiem imitandam. Res autem
illa in quam cætera tendunt

unanimiter
finalis seu exemplaris causa nomen
jure obtinet, siquidem quidquid
ad aliud refertur ab hoc deter-
minatur. Causa autem hujusmodi
quum sit actu postrema cætera
movere nequit nisi per modum
ideæ præcognitæ quæ causa
efficientis moveatur ad actum.
Hinc manifesta fit major nostra
propositio.

Vix indiget probatione, Minor,
quum tantus in mundo reluceat
ordinis splendor ut oculos vel
maximè hebetes feriat. Nam
si corpora sensibus destituta
intuemur, seu quæ per spatia
ætherea gyrauntur, seu quæ
ante ora versantur, cuncta cerni-
mur in unum consentire, et
pro sua parte singula ad illius
ædificiū, quod mundum vocamus,
stabilitatem conspirare haud

183
secus ac si forent quidam artifices
uno consilio ducti. Quid verò de
plantis, quid de animalibus
dicendum quæ tam aptæ
organorum ac membrorum com-
positione instructa Conspiciuntur?
Hinc si convertamus oculos ad
universa totamque rerum aciem
quasi unâ mentis Comprehensione
amplectamur, quæ sunt genere
maximè sejuncta sibi invicem
præstare officium, quasi fœdere
pacto conspiciemus: nemo quidem,
opinor, non fatebitur ut oculos
ad videndum, sic lumen ut videa-
tur condito fuisse. Idem dicen-
dum de cæteris quæ sigillatim
notare infinitum esset. Quis
tamen dicat, v. g., organum
illud cujus ope odorem percipimus,
ipsâ rosâ cujus emittitur odor

ad hunc usum fuisse accommoda-
tum aut vicissim ab homine
hanc institutam fuisse conuersionem.
Causa igitur extraneam instituta
sit oportet.

Jam vero de causa exemplari
addamus pauca. Etenim in
perspicuo est cuncta ut ad bonum
Commune sic ad quandam formam
ac pulchritudinis normam ordi-
nari. Ut altiora omittamus, unde
illa vegetis seminibus insita virtus
qua aluntur atque augeantur?
volo illam habeant ex elementis
seu principiis ^{rerum} communibus quibus
Constituantur, nihilominus fatendum
erit inesse cuique quiddam proprium
quo elementa ista ad formam
Certam redigat, propriamque
speciem perpetuo seruet. Hoc
autem quid aliud ^{en videtur} ac causa
exemplaris que cæcis materia

viribus, quasi instrumentis, utatur.

Hoc, brevis quamvis, satis habemus ut rem a quo animo perpendenti probetur quemdam esse auctorem mundi intellectu praeditum, quod erat demonstrandum.

Solvuntur objecta.

Audiamus tamen quid objiciant adversarii. Quam finalem seu exemplarem causam dicimus, nullam esse contendunt in natura rerum, sed solis causis efficientibus, variis scilicet elementorum figuris ac motibus fictum esse illum quem tantopere miramur ordinem.

Quod quum dicunt non animas: vertunt se propriis armis impugnari. Quo enim jure agnoscunt causam efficientem, eodem plane finalem nos agnoscimus.

At, instant, istam quam in fine
ponimus vim causativam nemo
unquam deprehendere valet. Illam
ne, quæso, quam attractivam vocant
physici hisce oculis unquam per-
spexere? Nequaquam; sed quum
vidissent corpora semper in
idem vergere, ~~hinc~~ vim quandam
motoriam in eo collocare haud
dubitaverunt. Ergo nobis jam liceat
ejusdem modi vim in eo ponere
ad quod cætera Cernimus Constanti
facto referri. Juvat tamen adversarios
urgere et quasi propius castris esuere
sequenti propositione.

Propositio Secunda.

A Causâ extraneâ materia motum
habet.

Probatur.

Quod in contraria æquopondere fertur
neutrâ in partem movetur;

187

Atqui corpora seu corpuscula quos
atomos vocant, non magis ad unum
quam ad alium quemlibet motum propria
se aptantur;

Ergo nisi accedat causa illos ad
unum destinans, a loco nunquam
dimoveri possunt.

Major evincit axioma apud mathe-
maticos ac physicos ita pervulgatum ut
probatione minus quam illustratione
indigeat. Item experientia constat
Corpus, in utramque partem si viribus
æquis alliciatur, eodem in statu perman-
ere, haud secus ac si nullis impellatur.

Atomos vero ab essentia non habere
ut dextrâ vel sinistrâ potius moveantur
itidem experientia docet, siquidem huc
illuc feruntur quia perest eorum
essentia. Quum igitur non magis ad
unam quam ad alteram partem per
se sunt proni, inter utramque
perstent immoti necesse est donec acce-
dat causa extranea quæ dubitationem

inter contrarios tollat.

Diluantur objecta.

Concedunt quidem Adversarii nullum
Corpus per se moveri sed alterum
contendunt ab altero vi attractivâ
allici, vique istam propriam
esse materiam, neque aliâ causâ
indigere ut ad actum determinetur,
utpote quæ omni ex parte
æquâ ac continuâ energiâ agat.

Quis verò putet eam inesse
materie virtutem ut Corpus,
quantumvis ab altero distans, huic
impulsum cedere, nullo mediante,
valeat? Hoc autem medium si
Corpus sit nihil jam differt vis
attractiva ab illâ de quâ supra
disseruimus, si autem à materiâ
sejunctum censeatur, jam litem
obtinuimus.

Adamas hanc hypothesisin mini-
me aptari posse ad illam quâ
fingitur principia corporum per
spatium esse dissipata. Et enim

188
gravitas, si admittatur essentialiter
eam inesse materia, elementa
quibus coalescunt terra, planetae,
sidera per spatium deinceps disjungi
omnino vetat; quod autem hodie
necessitas vetat, neque olim per eam
licuit. Ubi enim tempus reperies
cui chaos illa assignetur? aliter
quavis regetas saecula, virtutem
illam ingentem attractionis ab
aeterno in sinu materiae quiescere
fatendum tibi erit, quod quam
absurdum sit nemo non videt; nisi
forsan tibi magis placuerit hunc
mundum semper talem extitisse!

Jam vero ad illud veniamus ⁱⁿ quo
totum systema nititur. Frustra
enim mundi ordinationem è motibus
elementorum fortuitis aut etiam
necessariis esse productam, frustra
motus ex ipsorum essentia dari
Contesserimus; nil inde referent
adversarii nisi ipsa elementa.

probent à se existere. Eos igitur
ut ex hac arce ultimâ deiciamus
sequentem statuimus propositionem

Propositio Tertia

Elementa corporum à causâ extraneâ
existentiam habent.

~~Hæc~~ Duplici viâ probatur.

1um Argumentum. Corpus nullam
existere potest nisi quodam loco
contineatur;

Sed atomi ab essentiâ non
habent in loco certo existere.

Ergo nec habent ab essentiâ
Causam existendi perfectam ac
sufficientem.

Majorem admittere non dubitant
adversarii, siquidem mundum diver-
sis atomorum motibus ac figuris
formatum asserunt. Motus autem
quid est aliud ac de loco ad locum
translatio? quid figura nisi
quædam spatii circumscriptio?

Minorem admittunt itidem

189
Cognuntur, nam si essent atomi ad
locum quemdam definitum essentiali
seu necessitate ^{intrinseca} destinati, ab hoc
nequaquam posset dimoveri. Quis
igitur in spatio infinito situm
Cuique statuit nisi ille quem
primarium motus auctorem agnos-
cimus? Hinc enim eos ducere exis-
tentiam oportet unde habent in
quodam loco existere, siquidem
hæc duo nequeant ab alterutro
sejungi.

2um Argumentum. Necesse est
atomorum multitudinem Certo
numero Contineri;

At qui huiusmodi determinatio
nulla essentiali necessitate iubetur,
Ergo alieno arbitrio statuta est.

Major probatur: Nullus enim
dari potest actualis numerus cui
unitatem addere non possis; tan-
tum abest igitur ut numerus

quantumvis magnus infinitus
existat, ut contra in infinitum
semper augeri queat.

Probatur Minor. Etenim eadem
quam sit atomorum essentia, et,
ut ita dicam, æquo jure ad existen-
tiam contendunt quotquot sunt
possibiles, nulla ~~jam~~ ^{naturalis} datur causa
Cur aliqui exstiterint, ceteri autem,
ab hoc privilegio removerentur. Aut
igitur dicendum est numero infinito
eos existere, aut, si id absurde
sonat, alieno arbitrio intra quosdam
limites Contentos fuisse. Cujus
autem arbitrio pendet ut atomorum
numerus major sit vel minor,
per illum stat profecto quin sit
omnino nullus. Hinc manifestum
fit quotquot existant non nisi
ipsius liberâ voluntate existere.

Hic autem novi subeunt
adversarii qui illâ quidem
argumentandi ratione fatentur

190

demonstrari quendam esse mundi
architectum ac materiae creatorem,
minimè verò eidem contingere
absolutam illam atque omnimodam
perfectionem quam quum nomi-
= namus Deum intelligi volumus.
Ne igitur opus infectum relin-
= quamus non abs re visum est
quartam addere propositionem
quâ Concludatur thesis.

Propositio Quarta.

Quidquid finitum existit per aliud
existit.

Ad hanc stabilendam proposi-
tionem utique valent argumenta
quæ ^{hactenus} ~~jam~~ adhibuimus. Ea quippe
quam latè pateant si attenderimus,
ipsis profectò sentiemus inesse
vin universalem quâ quidquid
finitum existit amplectantur.
Cuncta igitur quasi in unum

colligentes demonstrationem ita
instituiamus.

Nihil existit sine sufficiente
seu Determinante causa;

Quidquid autem imperfectum
existit ab essentia non habet
ut intra quosdam limites
contineatur;

Ergo existentia modum ac
proinde ipsam existentiam
ex alio habeat necesse est.

Major ex praedictis patet. Hoc
enim axioma si supponatur jam
incertum evadit illud quod supra
exposuimus, nimirum corpus in
contraria aequo pondere pulsus
neutram in partem cessurum
unquam, necnon illud quod
fidenter asseruimus, quidquid ab
essentia non habet materia ab
extranea causa ei accedisse.

Nihil etiam novi minor
adducit. Quam enim ratione

191
demonstravimus materiam non
nisi ab extraneâ causâ modum
existentiæ accepisse, eâdem
probatur naturam intellectualem
non nisi ab alio habere ut
certis terminis finiatur. Quod ut
exemplo illustrius fiat fingamus
hominem ~~quendam~~ a se exis-
tere. Nulla jam dabitur causa
Cur ipsius intelligentia, quum
in infinitum crescere possit
in hoc potius quam in isto
gradu constitutur. Num,
quaeso, erit ille Socrates an
alius quilibet? Sed ~~unde~~ ^{cur} iste
praeter ceteros tali privilegio
gaudeat in ipsius naturâ
minimè invenitur, siquidem
nullius hominis ea est natura quâ
excellentiorem excogitare nequeas:
quoniam igitur ~~causa~~ ^{jure} huic

Deneges quod illi tribuas? - Hinc
quicquid in eo genere finitum
invenitur fatendum est existentem
donatum fuisse ab aliquo
auctore qui à se existat atque
omnes perfectionis numeros
adiungat. Hunc agnoscimus
Deum.

Index Propositionum.

1. Ordo ille quo mundus constituitur
Causam intellecta praeditam arguit.
2. A causâ extraneâ materia motum
habet.
3. Elementa Corporum à causâ extraneâ
existentiam ducunt.
4. Quicquid finitum existit per aliud
existit.)

192

